

Bossé

Atibt

1. bossé clair; NEN-EN 13556: guarea (GB), boss éclair (F), Bossé (D), Code GRXX
2. bossé foncé; NEN-EN 13556: guarea (GB), bossé (F), Diambi (D), Code GRTH

Andere namen

1. Ebangbemva (Kameroen), kwabohoro (Ghana), bossé (Ivoorkust), bosasa (Democratische Republiek Congo), obobo, obobonufua (Nigeria), guarea, scented guarea, white guarea (Groot-Brittannië), bossé, bossé clair (Frankrijk).
2. Mutigbanaye (Ivoorkust), diambi (Democratische Republiek Congo, Duitsland), obobonekwi (Nigeria), black guarea (Groot-Brittannië), bossé foncé (Frankrijk).

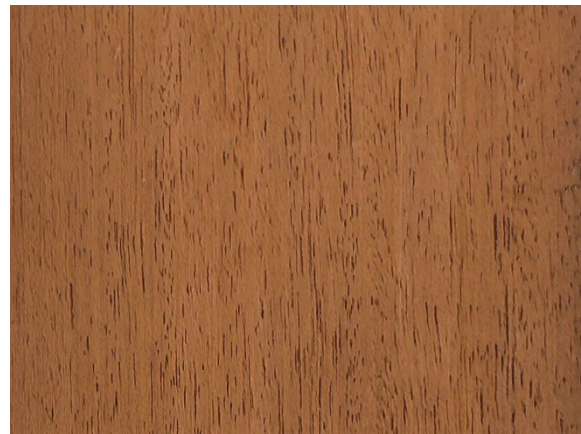
Botanische naam

1. *Guarea cedrata* (A.Chev.) Pellegr., *Guarea laurentii* De Wild.
2. *Guarea thompsonii* Sprague Sprague & Hutch

Familie

Meliaceae

Groeigebied

Boombeschrijving

Hoogte maximaal 50 m, met een diameter van 0,9-1,2 m, maximaal 1,3 m. De takvrije stam is boven de wortelaanzet recht en cilindrisch en 12-20 m lang.

Aanvoer

Rondhout (zaag- en fineerhout), gezaagd hout en fineer.

Houtbeschrijving

De verschillen in kleur, structuur en eigenschappen tussen de *Guarea*-soorten zijn (behalve soms enig verschil in kleur en tekening) zó klein, dat de beschrijving op beide soortgroepen van toepassing is. Wel is het belangrijk om voor decoratieve toepassingen op de tekening van het hout te letten, aangezien deze nogal kan variëren. De kleur soortgroep 1 (bossé-clair) is rozeachtig en lijkt op een bleke mahonie. De kleur van soortgroep 2 (diambi/bossé foncé) is donkerder (meestal rozebruin) en het hout is wat zwaarder. Het 50-100 mm brede spint is lichtroze en verschilt weinig in kleur van het kernhout.

Houtherkenning

Rozeachtig, licht kruisdradig hout, vers iets geurend naar tabak, op kops vlak met smalle golvende parenchymbandjes. Onderscheidt zich van sapeli door lichtere kleur.

Draad

Recht, maar ook golvend of zwak kruisdradig.

Nerf

Fijn.

Volumieke massa

1. (550-)575(-650) kg/m³ bij 12% vochtgehalte, vers circa 900 kg/m³ (vochtgehalte 75%).

2. (600-)700(-850) kg/m³ bij 12% vochtgehalte, vers circa 975 kg/m³ (vochtgehalte circa 55%).

Tropisch West-Afrika, voornamelijk Ivoorkust, Kameroen, Nigeria en Democratische Republiek.

Drogen

Snel. De neiging tot vervormen kan worden voorkomen door met een kleine tussenruimte te stapelen en gewichten op de droogstapel te leggen. Rubberwood dient voor het drogen in een daarvoor geschikt middel te worden gedompeld om aantasting door blauwschimmel en insecten te voorkomen. Een ijklijn is beschikbaar voor het uitvoeren van elektrische houtvochtmetingen.

Krimp	Radiaal 1,7% en tangentiaal 4,1% voor 600 kg/m ³ , radiaal 2,5% en tangentiaal 3,5% wordt ook genoemd.
Drogen	Matig snel met enige neiging tot vervormen en splijten. Bij matig hoge temperaturen kan bossé vrij vlug kunstmatig gedroogd worden. Bij te hoge temperaturen scheurt het hout en bestaat kans op uitscheiding van gom, waardoor de bewerking en het uiterlijk nadelig worden beïnvloed. Een ijklijn is beschikbaar voor het uitvoeren van elektrische houtvochtmetingen. Voor geveltimmerwerk wordt toepassingshoutvochtgehalte van 16% geadviseerd.
Hardheid	Langsvlak 4900 N.
Bewerkbaarheid	Bossé is vrij gemakkelijk te bewerken maar heeft, doordat het kiezel bevat (vooral bij <i>Guarea cedrata</i>), een enigszins afstompende werking op snijgereedschappen. Sommige stamen bevatten vrij veel gomachtige stof en kunnen dan enige moeilijkheden veroorzaken doordat kleverige plekken ontstaan. Fijn stof dat ontstaat bij het bewerken kan irritatie van de huid, ogen, neus en keel veroorzaken.
Spijkeren en schroeven	Matig, soms is voorboren noodzakelijk.
Lijmen	Goed.
Buigen	Matig.
Oppervlakafwerking	Goed.
Impregneerbaarheid	Kernhout 4, spint 1 (volgens NEN-EN 350).
Toepassingen	Op grond van de kleur en eigenschappen kan bossé in het algemeen voor dezelfde doeleinden worden toegepast als verwant soorten sipo en sapeli. Bossé kan, zowel massief als in de vorm van fineer, gebruikt worden voor meubelen en betimmeringen. Verder draaiwerk, beeldhouw- en snijwerk, lijsten, carrosseriebouw en muziekinstrumenten. Gezien de duurzaamheid is bossé ook bruikbaar voor geveltimmerwerk. Niet gebruiken voor toepassingen waar de gomuitscheiding ongewenst is.
Kwaliteitseisen	Bossé is genoemd in SKH-Publicatie 99-05, wat betekent dat met bossé kozijnen met KOMO®-productcertificaat kunnen worden vervaardigd.
Sterkteklasse	Ingedeeld in D24, afhankelijk van herkomst en is kwaliteit (zie tabel D).

Duurzaamheid

Relatieve weerstand tegen schimmels

Kernhout klasse 2 (NEN-EN 350: praktijkervaring en veldonderzoek).

Relatieve weerstand tegen dierlijke organismen

Kernhout: drooghoutboorders D, termieten S en marineboorders S (NEN-EN 350).